

TBBP
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 14.393
Tarih : 13.10.2025

35113

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA), 2024 mali yılında 5.451.026.966,95 TL toplam ödeneye karşılık 5.370.082.739,70 TL gider gerçekleştirmiş ve bütçe gerçekleştirme oranı %98,52 olmuştur. Kurumun toplam gelir gerçekleşmesi 5.545.497.690,56 TL olarak öngörülen tahmini %116,75 oranında aşmıştır. Özellikle Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri (283.076.331,06 TL) ve Diğer Gelirler (947.779.359,50 TL) kalemlerinde yüksek gerçekleştirme oranları dikkat çekmektedir. Sosyal Tesisler dahi 26.915.535,78 TL gelire karşılık 22.130.093,37 TL giderle kârlı bir faaliyet dönemi geçirmiştir. Ancak, Kurumun mali tablolarının güvenilirliğini temelden sarsan, sistemik ve kronik muhasebe ve varlık yönetimi zafiyetleri tespit edilmiştir.

Sayıştay denetiminin denetim görüşüne dayanak teşkil eden en önemli bulgusu, Kurumun mali tablolarında yer alan ve yarım milyar Türk Lirasını aşan muhasebe kaydı hatasıdır. Ticari faaliyet kapsamına girmeyen mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin ödenen Katma Değer Vergisi'nin (KDV), mevzuata aykırı olarak indirim konusu yapılması (191 İndirilecek KDV Hesabında muhasebeleştirilmesi) sonucunda, 190 Devreden KDV Hesabında 540.421.841,78 TL gibi devasa ve hatalı bir bakiye oluşmuştur.

Bu hatalı uygulama, 2022 ve 2023 raporlarında da yer almış olup, tutarın büyüklüğü Kurumun 2024 mali yılı bilançosunun gerçeği adil bir şekilde yansıtmaya yeteneğini temelden sarsmaktadır. 5018 sayılı Kanun'un, muhasebe sisteminin doğru ve güvenilir bilgi üretme zorunluluğuna aykırı olan bu tespit, gelecekteki vergi denetimlerinde yüksek meblağlı vergi cezaları, gecikme faizleri veya ek yükümlülükler doğurma potansiyeli taşıyan, yüksek riskli bir potansiyel kamu zararı tehdidi oluşturmaktadır.

Kurumun mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazlara ilişkin kayıt ve envanter işlemlerinin tamamlanmaması, muhasebe güvenilirliğini bozan diğer bir kronik sorundur. Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik gereğince, taşınmaz formlarının usulüne uygun olarak oluşturulmadığı, bedel belirleme çalışmalarının tamamlanmadığı ve muhasebede yer alan taşınmaz kayıtlarının fiili durumu yansıtmadığı görülmüştür.

2017 yılı sonuna kadar tamamlanması gereken bedel belirleme ve kayıt düzeltme çalışmalarının 2024 yılı sonu itibarıyla dahi bitirilmemiş olması, kamu mülkiyetinin korunması ve etkin yönetimi açısından kabul edilemez bir idari ihmaldir.

Operasyonel süreçlerdeki önemli bir zafiyet, maden arama kamplarında kullanılan taşınır malların yönetimindedir. Sayıştay, Bölge Müdürlükleri sorumluluk alanındaki sondaj kamplarına gönderilen yüksek değerli kimyasal malzemelerin, henüz tüketilmeden merkezden toplu alım yapılarak "tüketim" olarak çıkış kaydının yapıldığını tespit etmiştir. Bu uygulama, malzemelerin kamplarda uygun olmayan koşullarda muhafaza edilmesine, teslim/tesellüm ve envanter takibinin yapılamamasına neden olmakta; malzemenin kullanımında suiistimal riskini ve operasyonel kayıpları ciddi şekilde artırarak kamu zararı potansiyeli yaratmaktadır.

Bu hatalı taşınır yönetiminin çözülememesi, Kurumun çekirdek misyonunu sürdürmesi için hayati olan ekipman ve malzemelerin etkin yönetimine ilişkin sistemik bir sorunu işaret etmektedir. Ayrıca, genel taşınır yönetiminde de eksiklikler bulunmaktadır; Dayanıklı Taşınırlar Listesinde yer alan ve fiilen kullanılan taşınırlar için Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmediği, emekliye ayrılan personelin üzerindeki taşınırların düşülmediği ve dayanıklı taşınırlara sicil numaralarının etiketleme veya barkodlama yoluyla kalıcı olarak belirtilmediği görülmüştür.

Tüm bu tespitler, MTA'nın muhasebe, taşınır-taşınmaz yönetimi ve kaynak kullanımında kurumsal düzeyde yapısal sorunlar yaşadığını göstermekte; kamu kaynaklarının güvenliği ve mali şeffaflık açısından acil önlemler alınması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda;

1. MTA'nın mali tablolarında 540.421.841,78 TL tutarında hatalı KDV kaydı bulunmasına rağmen bu durumun 2022 ve 2023 raporlarında da yer almasına karşın düzeltilmemesinin gerekçesi nedir? Bu hatalı muhasebe işlemiyle ilgili olarak Bakanlığınızca bir idari veya mali yaptırım uygulanmış mıdır?
2. Hatalı KDV kaydının, gelecekte vergi denetimleri sırasında cezai yaptırımlara veya ek vergi yükümlülüklerine yol açması halinde bu tutarın sorumluluğu kimlere ait olacaktır? Bakanlığınız bu riski bertaraf etmek için bir önlem planı oluşturmuş mudur?
3. Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik gereğince 2017 yılına kadar tamamlanması gereken bedel belirleme ve kayıt düzeltme çalışmalarının hâlâ bitirilememiş olmasının nedeni nedir? Bu sürecin tamamlanması için bir takvim öngörülmekte midir?
4. MTA envanterinde yer alan taşınmazların muhasebe kayıtlarıyla fiili durumunun uyuşmaması kamu mülkiyetinin korunması açısından ciddi risk oluşturmaktadır. Bu farkın giderilmesi için Bakanlığınızca ne tür adımlar atılmaktadır?
5. Maden arama kamplarına gönderilen kimyasal malzemelerin, henüz tüketilmeden toplu alım yapılarak "tüketim" olarak kaydedilmesi suretiyle oluşan envanter zafiyetleri hakkında herhangi bir disiplin soruşturması açılmış mıdır?

6. Bu tür toplu alımların suiistimal riski doğurduğu tespiti dikkate alınarak, kimyasal ve yüksek maliyetli taşınırların kayıt, teslim ve kullanım süreçlerinin dijital izlenmesi yönünde bir planlama yapılmakta mıdır?
7. Dayanıklı taşınırlar için Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmemesi, barkodlama yapılmaması ve emekliye ayrılan personel üzerindeki taşınırların düşülmemesi gibi usulsüzlükler hakkında Kurum içi bir denetim veya yaptırım uygulanmış mıdır?
8. MTA gibi yüksek bütçeli ve teknik misyonu olan bir kurumda bu denli sistemik muhasebe ve varlık yönetimi hatalarının tekrar etmemesi için Bakanlığınız ne tür kurumsal denetim, eğitim ve iç kontrol mekanizmaları oluşturmayı planlamaktadır?